

LECTORI SALUTEM

Ez a könyvecske egy szívtranszplantált személy saját élményeinek összegzése – pontosabban egy kísérlet arra, hogy közérthetően bemutassam a saját szívátültetésem előzményeit, valamint a műtétet követő első időszaknak a transzplantációhoz kapcsolódó élményeit. A beszámoló tartalmát a műtét előtti években sorra kerülő kórházi vizsgálatok alkalmával kezdtem mintegy naplóként feljegyezni, mely az idők folyamán vált a szívtranszplantációhoz kapcsolódó részletes, a saját szubjektív élményeimet is tartalmazó emlékirattá. Ugyanakkor páciensként – amennyire lehetséges – célom volt az orvosszakmailag is helyes tájékoztatás.

Katolikus hívóként a szívátültetés nem veszélytelen folyamatát az isteni gondviselés megtapasztalásaként éltem és élem meg, ezért írásom nem szűkölködik a katolikus hit világába való kitekintésektől. Moglehet, hogy egyes olvasók még nem tudnak azonosulni a keresztény hit alapjaival. A szöveg szándékosan úgy íródott, hogy ezen részek figyelembevétele nélkül is érthető és értelmezhető. Hiszen az írás elsődleges – nem titkolt – célja, hogy a jövőben hasonló beavatkozásra váró embereknek támpontot, fogódzót nyújtson, valamint annak a tanúsítása, hogy a transzplantált beteg nincsen egyedül, mások is átérték már mindazt, ami rá vár, méghozzá egy valóban ajándéku kapott jobb élet beteljesülését.

Az írás célja továbbá az őket segítő civilek, hozzátartozók tájékoztatása a transzplantált betegekhez való mindennapi viszonyulás lehetőségeiről. Itt jegyzem meg, hogy noha igyekeztem szakmailag ellenőriztetni a szöveget, könyvem nem ápolási út-

mutató. A transzplantációhoz kapcsolódó életmód és tennivalók ismertetése orvosi feladat és kompetencia, tehát ha bármilyen megemlíttett területen ellentét feszül az általam leírtak és az egyébként minden operálnak járó személyre szabott javaslatok és terápiák között, nyilván az orvosi dokumentációt és szakvéleményt kell figyelembe venni.

Természetesen szeretettel ajánlom az olvasást minden laikus érdeklődőnek, akit az orvostudomány ez a napjainkban rohamosan fejlődő területe bármilyen okból érdekel – első kézből, páciensi oldalról, személyes átélés alapján.

A szövegben előforduló angol nyelvű részletek az írás tartalmához kapcsolódóan a Metallica együttes dalszövegeiből valók. Számomra intenzív érzelmi többletet jelentenek – kihangsúlyozandó az írás szubjektív voltát. Magyar fordításuk lábjegyzetben olvasható.

Itt ragadom meg az alkalmat, hogy köszönetet mondjak az operációt végző kórház, a Gottsegen György Országos Kardiovaszkuláris Intézet (röviden GOKVI) minden dolgozójának. Mindenekelőtt dr. Prodán Zsoltnak, az operáló orvosomnak, továbbá a transzplantációt előkészítő, megszervező és lebonyolító teamnek, különösen dr. Ablonczy Lászlónak (akinek a lányom gyógyítása kapcsán is hálás vagyok), illetve az intenzív osztályos orvosoknak és ápolóknak. Köszönöm a műtét előtt velem életem folyamán bármikor törődő kezelőorvosaimnak: dr. Fekete-Farkas Pálnak, dr. Bendig Lászlónak, dr. Lozsádi Károlynak, dr. Kiss Andrásnak, dr. Temesvári Andrásnak, dr. Bálint Olga Hajnalkának, dr. Szegedi Margitnak. Szeretettel gondolok a transzplantáció utáni kezelésekből közreműködőkre: kedves orvosaimra, dr. Balogh Orsolyára, dr. Nagy Zsoltra és dr. Kurgyis Enikőre, továbbá Fülöp Angélára és a transzplantációs ambulancia minden munkatársára. Köszönetemet fejezem ki minden ápolónak és ápolónőnek a GOKVI-ban. Köszönöm Reitz Kinga pszichológus munkáját. Szintén köszönettel tartozom a műtét előtt előírt pszichiátriai támogatásért, valamint Korbonits Anna és Kardos Koppány kiváló gyógytornászoknak, hogy segítettek talpra állni az intenzív osztály mozdulatlanságából. Köszönöm

a munkáját és türelmét valamennyi segédápolónak, műtőssegédnek, mentősnek és betegszállítónak, akik szintén nélkülözhetetlenek voltak a sikeres gyógykezeléshez. Köszönet illeti a GOKVI minden egyéb munkatársát, akik úgyszintén hozzájárultak a gyógyulásomhoz. Megemlítem azokat a kedves személyeket, akikkel bármilyen összefüggésben építő beszélgetésekre került sor a kórházi tartózkodásaim idején. A Jóisten fizesse vissza százszorosán minden jótettüket!

Külön köszönöm a tapasztalatok megosztását az előttem járó transzplantált barátoknak, kiemelten szobatársamnak és barátomnak, Berki Tibornak, akivel közösen élhettük át a műtétet követő első időket. Kapcsolatunk azóta is rendszeres.

Köszönöm Oroszné Lám Alexandra barátomnak, kiváló meseírónak, hogy tehetségével gazdagította ezt a művet.

Megkülönböztetett hálával tartozom Mati Krisztián barátomnak és családjának, akik a műtétet követő két hónapon át befogadtak otthonukba, ezzel pótolhatatlan szerepük volt a gyógyulásomban. Köszönetet mondok mindazoknak a barátaimnak, ismerőseimnek, akik személyesen – gondoskodó tetteikkel vagy akár csak egy jó szóval – támogattak, illetve mindazoknak, akik imádkoztak értem. Nélkülözhetetlenek voltak a gyógyulásom folyamatában.

Köszönöm testvéremnek, Vámos Valentinának, és unokanővéremnek, Román Ágnesnek az áldozatos szeretetét, főleg az intenzív osztályon tett napi szintű gondoskodó látogatásukat. Külön köszönöm Tinának a barátaim interneten keresztüli folyamatos tájékoztatását, amivel – bár akkor ezt még nem tudhatta – az intenzíves fejezet társszerzőjévé vált.

Köszönöm az édesanyámnak, hogy a nehéz körülmények ellenére sokszor minden egyebet félretéve igyekezett azon, hogy a lehető legjobb ellátást kaphassam.

Köszönöm a kislányomnak a legfontosabb bátorítást: *„Apa kórházban van, de a doktor bácsik meggyógyítják, és haza fog jönni hozzám.”*

Isten áldása szálljon mindannyiukra az irtalmas cselekedeteikért!

AZ ELŐZMÉNYEK

„Ez a gyermek nem fogja megélni az első születésnapját. Ezért javaslom, vállaljanak másikat is.” Most már nekem is van gyermekem, ezért némileg át tudom érezni, mi kavarog a szülők fejében, ha az első gyermekük születése napjaiban az orvosok ezzel a tanáccsal fordulnak felénk. Nem ezt vártuk. Vártunk valakit, de nem ilyet. Miért pont velünk történik mindez? Valószínűleg az összes szülő retteg ettől a lehetőségtől, és nyilván arról, hogy egy anya mit él meg, nekünk, férfiaknak legfeljebb sejtéseink lehetnek – apaként is.

Nagyjából hároméves korom óta – tehát amikortól fel tudom fogni – tisztában vagyok azzal, hogy szívbetegen születtem. Tudtam azt is, hogy ennek mi a következménye: a fizikai teljesítőképeségem jelentősen korlátozott *volt*. Úgy nőttem fel, hogy hozzászoktam, és természetessé vált a körülöttem élők számára is, hogy a kortársaimtól némileg eltérő életvitelt kell folytatnom. Egészen ötéves koromig szinte kizárólag a szüleim és a nagyszüleim jelentették nekem a világot, akik igyekeztek biztosítani nekem az ehhez a különleges helyzethez illő feltételeket. Apám karosszéria-lakatosként dolgozott, anyám pedig egy külkereskedelmi vállalatnál. Mivel nem jártam óvodába – eltekintve a nagycsoport utolsó félévétől –, ő a '80-as évek elején otthagyta a munkahelyét, hogy otthon lehessen velünk. A húgom rendes fejlődésű, a mai napig makkegészséges nő, aki csak a két szülése idején látott kórházat belülről.

Amíg iskolába nem kerültem, az időm jelentős részét apai nagyszüleimnél töltöttem. Ez meghatározó jelentőségű, és pótolhatatlan értékekkel halmozott el az egész további életemre. Mi-

vel fizikailag nem vehettem fel a versenyt a korosztályommal, ezért inkább az intellektuális és spirituális fejlesztésemre koncentráltak, és emellett biztosították nekem a létfontosságú, biztonságos családi légkört.

Az első kórházi élményemre nem emlékszem, csak hallomásból tudom, hogy születésem után, amikor a gyerekeket haza szokták vinni, hiába vonult fel a család, az orvosok közölték, hogy még maradnom kell. Apaként vannak sejtéseim, miféle törést okozhatott mindez a családomnak. Elveszett egy illúzió, apámék családjában én voltam az egyetlen fiú utód, mármint aki a családi nevet továbbviszi, mivel a dédapám fivérei és a nagyapám öccse gyermektelenek voltak. Erre ez a „trónörökösnyibusz” most legalábbis megrepedt a lelkekben. Felnőtt fejjel azt gondolom, hogy az apámmal való kapcsolatom hiánya ennek is „köszönhető”. Igyekeztem a későbbiekben ezt a felismerést kihasználni, hogy én magam ne kerüljek hasonló helyzetbe a gyermekem kapcsán.

But tell me, can you heal what father's done
Or fix this hole in a mother's son?¹

Sajnos a megpróbáltatások a születésem után még nem értek véget, ellenkezőleg, inkább folyamatossá és mintegy megszokottá váltak: két hónapos koromra annyira leromlott az állapotom, hogy sürgősen, repülővel kellett Szegedre vinni műteni. Anyámtól tudom, hogy kisrepülővel vittek, és őt még az ötven kilójával sem engedték felszállni mellém. Bizonyosan sikerrel jártak, mert komoly gond ezután hosszú ideig nem jelentkezett.²

¹ De mondd, meg tudod-e gyógyítani, amit apa tett,
Vagy helyrehozni ezt a sebet az anya fiában?

² Rashkind-szeptosztómiát végeztek rajtam. A szív magzati fejlődése folyamán a pitvarok elválasztására szolgáló sövény előlről kiinduló sövényrészén megmarad egy nyílás. Ez a foramen ovale, amelynek